

WYMAGANIA EDUKACYJNE – CZĘŚĆ 1 (poziom podstawowy)

W czasie wszystkich zajęć zaleca się, aby w szczególności doceniać:

- umiejętność dokonywania analizy dostępnych danych źródłowych,
- aktywność w dyskusjach oraz debatach tematycznych,
- współpracę w grupie, zgłaszanie własnych przykładów oraz pomysłów,
- zdolność interpretacji omawianych sytuacji oraz przykładów,
- umiejętność prezentowania własnego stanowiska,
- krytyczny dobór argumentów i kontrargumentów,
- dostrzeganie zależności między poszczególnymi prawami i zjawiskami społeczno-gospodarczymi,
- ciekawość i dociekliwość.

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
OSOBA PRZEDSIĘBIORCZA WE WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE							
1.	Kształtowanie kompetencji przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 1 znaczenie przedsiębiorczości dla gospodarki przedsiębiorczość jako kompetencja analiza SWOT własnych kompetencji doskonalenie swoich kompetencji 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie przedsiębiorczości wymienia cechy osoby przedsiębiorczej rozumie, na czym polega analiza SWOT 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależności między wiedzą, umiejętnościami i postawami związanymi z kompetencjami przedsiębiorczymi rozumie, jak przedsiębiorczość wpływa na gospodarkę rynkową dostrzega różnice między przedsiębiorczością w wymiarze psychologicznym i ekonomicznym 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza analizę SWOT i samodzielnie interpretuje jej wyniki wie, jak doskonalić kompetencje przedsiębiorcze wyjaśnia, jakie znaczenie mają czynniki produkcji dla kształtowania postawy przedsiębiorczej 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje propozycje własnych cech, umiejętności i postaw osoby przedsiębiorczej dokonuje analizy SWOT w odniesieniu do różnych podmiotów np. uczelni wyższej, na którą uczeń planuje asie dostać 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady prezentuje własne stanowisko z uzasadnieniem np. na temat niebezpieczeństw związanych z błędną interpretacją przedsiębiorczości
2.	Komunikatywność	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 2 rola komunikatywności komunikacja werbalna i niewerbalna sposoby rozwiązywania konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest komunikatywność dostrzega różnice między komunikacją werbalną i niewerbalną wskazuje źródła konfliktów i wskazuje metody rozwiązywania konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie komunikatywności dla rozwoju postawy przedsiębiorczej podaje przykłady barier komunikacyjnych dostrzega znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w codziennym życiu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje metody pokonywania barier komunikacyjnych wie, jaki rodzaj rozwiązywania konfliktów jest najefektywniejszy i uzasadnia dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, w jaki sposób prowadzić skutecznie negocjacje prezentuje przykłady zasad skutecznej komunikacji w praktyce stosuje różne formy komunikacji i autoprezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady prezentuje własne stanowisko na temat skuteczności negocjacji, mediacji i arbitrażu wskazuje najczęściej występujące błędy we wzajemnej komunikacji i omawia, jak im zapobiegać

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
3.	Umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 3 zachowania asertywne obrona przed manipulacją stres a dobrostan psychiczny empatia 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że asertywność to nie tylko mówienie „nie” rozumie, że manipulacja jest postawą negatywną wyjaśnia, czym jest dobrostan psychiczny dostrzega, że empatia pozwala lepiej zrozumieć innych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zachowania asertywne wskazuje przykładowe techniki manipulacyjne wie, czym jest dobry i zły stres rozumie, że empatia pomaga w pracy zawodowej i biznesie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak skutecznie bronić się przed manipulacją wie, jak troszczyć się o własny dobrostan psychiczny wskazuje na znaczenie aktywnego słuchania 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na przykładach, jakie są skutki stresu i jak z nim skutecznie walczyć podaje na przykładach przykłady manipulacji w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady prezentuje własne stanowisko na temat sposobów obrony przed manipulacją angażuje się w dyskusje i aktywizuje do niej innych uczniów
4.	Praca zespołowa	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 4 charakterystyka pracy zespołowej budowanie zespołu zarządzanie czasem pracy indywidualnej i zespołowej metody efektywnego zarządzania czasem 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wymienić przykładowe wady i zalety pracy zespołowej wie, że zarządzanie czasem przynosi wiele korzyści przedstawia etapy podejmowania decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać czynniki, które składają się na sukces pracy zespołowej i indywidualnej rozumie, jakie bariery przeszkadzają w budowaniu zespołu wskazuje najważniejsze elementy zarządzania czasem 	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym jest optymalizacja w pracy wyjaśnia na przykładzie, jak działa macierz Eisenhowera zna metody zarządzania czasem wie, co przeszkadza w podejmowaniu decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i wyjaśnia różnice w efektywności pracy wynikające ze specyfiki pracy zespołowej i indywidualnej wyjaśnia na przykładach, która metoda zarządzania czasem jest najefektywniejsza 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady prezentuje przykładowy plan podziału zadań w realizowanym szkolnym projekcie lub przedsięwzięciu wie, jak pokonywać bariery decyzyjne i efektywnie motywować siebie i innych do pracy

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
5.	Kreatywne myślenie i innowacje	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 5 metody kreatywnego myślenia innowacyjność 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że kreatywność to twórcze przeobrażanie zastanej rzeczywistości wymienia i krótko opisuje techniki kreatywnego myślenia rozumie, że innowacyjność to wprowadzanie nowości na rynek 	<ul style="list-style-type: none"> omawia jedną z technik kreatywnego myślenia na przykładzie z życia wymienia przykłady źródeł innowacji 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice i podobieństwa między różnymi technikami kreatywnego myślenia rozumie, co wpływa na innowacyjność i rozróżnia innowacje procesowe oraz produktowe 	<ul style="list-style-type: none"> omawia na przykładach, jak innowacje pozwalają budować przewagi konkurencyjne przedsiębiorstw rozumie, jak kreatywność wpływa na biznes 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady wskazuje przykłady innowacyjnych produktów i usług i łączy je z kreatywnym myśleniem
ZARZĄDZANIE PROJEKTAMI							
6.	Specyfika projektu	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 6 etapy projektu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istotę projektu rozdziela projekt od procesu wskazuje etapy projektu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje poszczególne etapy projektu 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranym przykładzie opisuje szczegółowo przynajmniej jeden etap projektu wie i rozumie, jaką odpowiedzialność za projekt ponosi kierownik projektu i wskazuje jego główne zadania 	<ul style="list-style-type: none"> planuje przykładowy projekt oraz wie, jak przygotować harmonogram 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady przedstawia możliwe problemy, które mogą wystąpić na różnych etapach realizacji projektu i proponuje środki zaradcze

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
7.	Technika SMART w definiowaniu celów projektu	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 7 technika SMART zastosowanie techniki SMART w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega metoda SMART 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na przykładzie, na czym polega metoda SMART 	<ul style="list-style-type: none"> określa cele projektu za pomocą metody SMART wie, na czym polega metoda SMARTer 	<ul style="list-style-type: none"> szczegółowo analizuje poszczególne punkty metody SMART oraz SMARTer oraz proponuje przykłady ich wykorzystania w planowaniu np. własnej kariery zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady wykorzystuje zasadę 6W przy określaniu celów projektów społecznych i biznesowych
8.	Budżet w projekcie	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 8 metody planowania budżetu monitorowanie wykonania budżetu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest budżet w projekcie przedstawia etapy planowania budżetu 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakie znaczenie ma monitorowanie budżetu wyjaśnia, czym są przesunięcia (korekty) w budżecie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny przesunięć w budżecie analizuje na przykładzie wybrany etap planowania budżetu 	<ul style="list-style-type: none"> szczegółowo analizuje poszczególne etapy planowania budżetu samodzielnie wykonuje prosty przykładowy budżet projektu lub przedsięwzięcia 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady dyskutuje na temat skutków jakie powodują przesunięcia w budżecie i zwraca uwagę na dobór zasobów do wykonywanego projektu przedstawia możliwe źródła finansowania projektu

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
9.	Sprawozdanie z zadania projektowego i analiza ryzyka w projekcie	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 9 sprawozdanie z zadania projektowego analiza ryzyka w projekcie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia z jakich punktów składa się raport końcowy rozumie, czym jest ryzyko w projekcie 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać etapy analizy ryzyka i metody zarządzania ryzykiem w projekcie wie, jakie punkty wchodzi w skład przykładowego sprawozdania 	<ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie źródła ryzyka i wie na czym polega zarządzanie ryzykiem w projekcie 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje przykładowe sprawozdanie z realizacji projektu wskazuje, jakie przykładowe załączniki należy zamieścić prezentuje na przykładzie jedną z metod przeprowadzania analizy ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady wie jakie znaczenie przy oszacowaniu ryzyka mają takie nauki, jak np. ekonometria czy statystyka proponuje własne pomysły i rozwiązania na niwelowanie ryzyka w wybranych projektach

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
GOSPODARKA RYNKOWA							
10.	Przedsiębiorczość a rozwój społeczno-gospodarczy	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 17 klasyfikacja przedsiębiorców czynniki gospodarcze stymulujące lub hamujące rozwój przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> wie i wyjaśnia, jak się klasyfikuje przedsiębiorców zna podstawowe czynniki stymulujące i blokujące rozwój przedsiębiorczości wymienia przynajmniej jedną instytucję państwową, której zadaniem jest wspieranie i promowanie przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależności między rozwojem przedsiębiorczości i rozwojem gospodarczym regionu i kraju rozumie, że działalność gospodarcza to zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana w imieniu własnym i w sposób ciągły wyjaśnia, na czym polega wyodrębnienie prawne, ekonomiczne, terytorialne i organizacyjne przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wszystkie omówione instytucje wspierające przedsiębiorczość i krótko opisuje ich zadania omawia na przykładach, jakie znaczenie dla gospodarki mają wybrane czynniki stymulujące lub hamujące rozwój przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym się różnią aktywa od pasywów precyzyjnie określa znaczenie przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju lub regionu wie i rozumie jakie znaczenie dla rozwoju przedsiębiorczości mają też business center club, akademickie inkubatory przedsiębiorczości czy aniołowie biznesu. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice i podobieństwa między różnymi formami przedsiębiorstw inicjuje dyskusję na temat przyczyn wysokiego wskaźnika mikroprzedsiębiorstw w Polsce omawia bariery wejścia na rynek dla tzw. start-upów i inicjuje dyskusję na temat ich znaczenia w gospodarce

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
11.	Fundamentalne wartości gospodarki rynkowej	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 18 charakterystyka gospodarki rynkowej filary gospodarki rynkowej ograniczenia wolności gospodarczej zalety i wady gospodarki rynkowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne filary rynku oraz podstawowe cechy gospodarki rynkowej wie, że takie filary jak wolność, własność i konkurencja podlegają ochronie prawnej w Konstytucji RP 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje szczegółowo przynajmniej jedną cechę gospodarki rynkowej i jeden filar rynku 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na najważniejsze zalety i wady gospodarki rynkowej rozumie znaczenie oparcia gospodarki na wolności gospodarczej, własności prywatnej i uczciwej konkurencji szczegółowo omawia wszystkie filary rynku wraz z przykładami 	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia, jakie konsekwencje może przynieść ograniczanie swobody działalności gospodarczej analizuje i omawia wszystkie cechy gospodarki rynkowej wie i rozumie, do jakich skutków doprowadziły gospodarki centralnie planowane 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie na przykładach historycznych dokonuje analizy porównawczej między gospodarką rynkową a centralnie planowaną inicjuje dyskusję na temat przyczyn upadków gospodarek centralnie planowanych w Europie po 1989 roku
12.	Rodzaje rynków i ich funkcje	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 19 klasyfikacja rynków funkcje rynku 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest rynek i przedstawia funkcje rynku w gospodarce 	<ul style="list-style-type: none"> zna kryteria klasyfikacji rynku i wyjaśnia przynajmniej jedno kryterium klasyfikacji rynku wie i rozumie, czym jest popyt, podaż i cena 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wszystkich wymienionych kryteriów podziałów rynku szczegółowo omawia wszystkie funkcje rynku wie, że popyt, podaż i cena to najważniejsze mechanizmy rynkowe 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wszystkich uczestników rynku podaje przykłady różnych rynków i wskazuje na różnice i podobieństwa między nimi, oraz bariery wejścia na te rynki 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady wyjaśnia na czym polega „niewidzialna ręka rynku” oraz dostrzega różne patologie rynkowe takie jak np. szara strefa czy nieuczciwa konkurencja

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
13.	Podmioty gospodarki rynkowej	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 20 zależności między podmiotami gospodarki rynkowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wszystkie podmioty gospodarki rynkowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia podstawowe zależności między podmiotami gospodarki rynkowej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia szczegółowo wszystkie podmioty gospodarcze i ich najważniejsze funkcje w gospodarce 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że najważniejsze podmioty to przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe i wyjaśnia na przykładach w jaki sposób ich kondycja wpływa na stan państwa wyjaśnia, jakie są źródła finansowania oraz najważniejsze wydatki wszystkich podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady dostrzega pomocniczą funkcję organizacji pozarządowych i potrafi przedstawić przykłady fundacji i stowarzyszeń wspierających państwo i obywateli

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
14.	Prawo popytu i podaży. Czynniki kształtujące popyt i podaż	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 21 rodzaje popytu prawo popytu czynniki kształtujące popyt rodzaje podaży prawo podaży determinanty podaży 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na prostych przykładach, jak działa prawo popytu i prawo podaży podaje przynajmniej po jednym czynnikiem wpływającym na popyt oraz podaż 	<ul style="list-style-type: none"> omawia podział popytu ze względu na zakres popytu i rodzaj potrzeb omawia i podaje przykład przynajmniej jednego paradoksu ekonomicznego wymienia najważniejsze rodzaje podaży wskazuje na podstawowe zależności między popytem i podażą 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wszystkie determinanty popytu oraz podaży dostrzega poza cenowe czynniki wpływające na wielkość popytu oraz strukturę podaży zna i rozumie, jak działa zasada <i>ceteris paribus</i> (łac., 'wszystko inne jest równe') 	<ul style="list-style-type: none"> graficznie przedstawia zależności między popytem oraz podażą omawia wszystkie wyjątki od prawa popytu i podaży i podaje do nich przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady przedstawia analizę przyczyn oraz skutków występowania paradoksów ekonomicznych aktywnie dyskutuje np. na temat poglądu, że w dzisiejszej gospodarce rynkowej coraz częściej podaż kreuje popyt (podaje argumenty za i przeciw) wyznacza punkt równowagi rynkowej jako punkt przecięcia krzywej popytu i krzywej podaży

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
15.	Prawa konsumenta	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 22 konsument umowa konsumencka prawa konsumenta instytucje broniące praw konsumenta składanie reklamacji rękojmia i gwarancja zwrot towarów bez wad pismo reklamacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kim jest konsument zna i rozumie podstawowe rodzaje praw konsumenta potrafi wymienić najważniejsze instytucje konsumenckie wie, co to jest gwarancja i rękojmia 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia konsumenta od nabywcy zna podstawowe kompetencje instytucji konsumenckich odróżnia reklamację z tytułu gwarancji od reklamacji z tytułu rękojmi jest krytyczny wobec ofert rynkowych, reklam i informacji o towarach i usługach wie, że obowiązkiem sprzedawcy jest przyjąć reklamację od konsumenta 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega różnica między wadami fizycznymi oraz prawnymi wyjaśnia, jak się składa reklamację z tytułu gwarancji i z tytułu rękojmi sporządza przykładową reklamację 	<ul style="list-style-type: none"> precyzyjnie tłumaczy zasady dokonywania zwrotu towaru bez wad rozumie, na czym polega uchylanie się od załatwiania reklamacji i jakie niesie za sobą konsekwencje dla sprzedawcy i konsumenta 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady wskazuje na podstawowe błędy jakie popełniają konsumenci aktywnie bierze udział lub jest głównym inicjatorem projektu <i>Dzień konsumenta</i> podaje przykłady nieuczciwych praktyk stosowanych zarówno przez sprzedawców, jak i konsumentów
16.	Parametry charakteryzujące gospodarkę	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 23 PKB stopa wzrostu PKB PKB <i>per capita</i> wskaźnik inflacji wskaźnik bezrobocia wskaźnik zatrudnienia 	<ul style="list-style-type: none"> krótko wyjaśnia, co to są PKB, wskaźniki inflacji, bezrobocia oraz zatrudnienia 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega różnicę między PKB a PKB <i>per capita</i> i wyjaśnia, czym charakteryzuje się stopa wzrostu PKB dostrzega zależności między bezrobociem a wskaźnikiem zatrudnienia 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rodzaje inflacji i bezrobocia i wskazuje na ich główne przyczyny wyjaśnia, o czym świadczy wzrost lub spadek PKB przez dwa kolejne kwartały 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje dane statystyczne na temat PKB, inflacji, bezrobocia i zatrudnienia rozumie główne założenia metody obliczania PKB 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na inne parametry gospodarcze, dzięki którym możliwa jest pełniejsza ocena danej gospodarki omawia zależności między inflacją a bezrobociem na przykładzie transformacji gospodarczej w Polsce na przełomie lat 80. i 90. XX wieku

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
17.	Budżet państwa i jednostek terytorialnych	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 24 zasady budżetu państwa dochody budżetowe wydatki budżetowe wydatki z budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego deficyt budżetowy i dług publiczny 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest budżet państwa wie, że głównym źródłem dochodów budżetu państwa są podatki podaje przykładowe wydatki państwa wie, co to jest deficyt budżetowy i dług publiczny 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rolę budżetu państwa oraz zasady budżetowe podaje przynajmniej po jednym przykładzie dochodów podatkowych i niepodatkowych budżetu państwa zna i omawia klasyfikację COFOG wskazuje na podstawowe różnice między budżetem państwa a budżetem jednostek samorządu terytorialnego rozumie zależności między długiem publicznym a deficytem budżetowym 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wymienić wszystkie główne źródła dochodów państwa i jednostek samorządowych wyjaśnia celowość głównych wydatków państwa oraz jednostek samorządowych omawia różnice między dotacjami a subwencjami podaje konkretne przykłady dotacji i subwencji podaje przyczyny wzrostu długu publicznego i powstawania deficytu budżetowego 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenie funduszy unijnych i omawia na przykładach ich wpływ na gospodarkę wyjaśnia znaczenie konieczności przestrzegania limitu długu publicznego i deficytu budżetowego 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie na przykładach dokonuje analizy budżetu państwa oraz jednostek samorządowych formułuje wnioski i rekomendacje odnośnie konieczności zwiększenia lub zmniejszenia wydatków inicjuje i prowadzi dyskusję, debatę na temat znaczenia budżetu państwa dla konsumentów i przedsiębiorców podaje przykłady wspierania przez budżet państwa konsumentów oraz firm i ocenia zasadność tego wsparcia

Numer	Temat z podręcznika	Materiał rzeczowy (zagadnienia)	Wymagania edukacyjne				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
18.	Podmioty polityki społecznej	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 25 cele polityki społecznej podmioty polityki społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> wie i rozumie, że polityka społeczna ma duży wpływ na prawidłowe funkcjonowanie państwa wskazuje 3 główne cele polityki społecznej potrafi wymienić przynajmniej jeden krajowy i międzynarodowy podmiot społeczny 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega główne problemy społeczne w Polsce krótko omawia cele polityki społecznej wyjaśnia funkcje wybranych podmiotów społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega i omawia wszystkie obszary polityki społecznej wie, że inwestowanie w człowieka to najefektywniejsze narzędzie aktywizacji i rozwoju społecznego wyjaśnia funkcje i przykładowe zadania podmiotów społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega rolę i znaczenie organizacji pozarządowych proponuje rozwiązania dla wybranych problemów społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice i zasadność stosowania różnych rodzajów polityk społecznych analizuje przyczyny i skutki problemów społecznych na wybranych przykładach interpretuje wskaźnik Ginniego i wyjaśnia znaczenie nierówności społecznych
19.	Patriotyzm ekonomiczny	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie do tematu nr 26 patriotyzm konsumencki i gospodarczy pozytywny wpływ patriotyzmu gospodarczego na rozwój gospodarczy polskie produkty 	<ul style="list-style-type: none"> wie i rozumie, że patriotyzm ekonomiczny przynosi wiele korzyści potrafi rozpoznać polski produkt 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega różnice między patriotyzmem konsumenckim i gospodarczym wyjaśnia, kim jest świadomy konsument potrafi podać prefiksy innych niż polskie produkty 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje korzyści oraz wyzwania związane z patriotyzmem ekonomicznym wie, jak dokonać świadomych wyborów konsumenckich 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady polskich produktów, które osiągnęły sukces w kraju i na świecie wyjaśnia, jakie znaczenie ma patriotyzm ekonomiczny w czasach globalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady podaje przykłady polskich hitów eksportowych oraz głównych odbiorców polskiego eksportu dostrzega trendy gospodarcze np. protekcjonizm i podaje ich przykłady